

Nr 134.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av vissa med främmande makter avslutade överenskommelser om befrielse från värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap m. m.; given Stockholms slott den 24 februari 1933.

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

dels godkänna

en genom ett i Haag den 12 april 1930 upprättat protokoll avslutad överenskommelse angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap, vars text jämte översättning till svenska språket är härvid fogad, ävensom

en med Amerikas Förenta Stater den 31 januari 1933 avslutad konvention angående skyldighet för personer med dubbelt medborgarskap att fullgöra värnplikt, vars text är likaledes härvid fogad;

dels ock antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av § 1 och § 12 mom. 1 värnpliktslagen den 12 juni 1925 (nr 337).

Under Hans Maj:t

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ivar Vennerström.

**Protokoll angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap.
Haag den 12 april 1930.**

(Översättning.)

Protocole relatif aux obligations militaires dans certains cas de double nationalité.

Les plénipotentiaires soussignés, au nom de leurs Gouvernements respectifs,

Dans le but de régler certaines situations d'individus possédant deux ou plusieurs nationalités en ce qui concerne leurs obligations militaires,

Sont convenus des dispositions suivantes:

Article premier.

L'individu possédant la nationalité de deux ou de plusieurs pays, qui réside habituellement sur le territoire de l'un d'eux et se rattache en fait le plus à ce pays, sera exempté de toutes obligations militaires dans tout autre de ces pays.

Cette dispense pourra entraîner la perte de la nationalité de tout autre de ces pays.

Article 2.

Sous réserve des dispositions de l'article premier

Protocol relating to military obligations in certain cases of double nationality.

The undersigned plenipotentiaries, on behalf of their respective Governments,

With a view to determining in certain cases the position as regards their military obligations of persons possessing two or more nationalities,

Have agreed as follows:

Article 1.

A person possessing two or more nationalities who habitually resides in one of the countries whose nationality he possesses, and who is in fact most closely connected with that country, shall be exempt from all military obligations in the other country or countries.

This exemption may involve the loss of the nationality of the other country or countries.

Article 2.

Without prejudice to the provisions of Article 1

Protokoll angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap.

Undertecknade befullmäktigade ombud hava i syfte att lösa vissa frågor rörande värnplikt för personer, som äro medborgare i två eller flera länder, i sina respektive regeringars namn överenskommit om följande bestämmelser:

Art. 1.

Den, som är medborgare i två eller flera länder och vanligen är bosatt i ett av dem samt faktiskt äger närmast samhörighet med detta land, skall vara befriad från alla militära skyldigheter i varje annat av dessa länder.

Dylik befrielse må kunna medföra förlust av medborgarskap i varje annat av dessa länder.

Art. 2.

Utan att detta innebär någon inskränkning

du présent Protocole, si un individu possède la nationalité de deux ou plusieurs États et a, aux termes de la législation de l'un d'eux, le droit, au moment où il atteint sa majorité, de répudier ou de refuser la nationalité dudit État, il sera, pendant sa minorité, exempté de service militaire dans cet État.

Article 3.

L'individu qui a perdu la nationalité d'un État d'après la loi de cet État et a acquis une autre nationalité, sera exempté d'obligations militaires dans le pays dont il a perdu la nationalité.

Article 4.

Les Hautes Parties Contractantes conviennent d'appliquer, dans leurs relations mutuelles, à partir de la mise en vigueur du présent Protocole, les principes et règles insérés aux articles ci-dessus.

L'insertion de ces principes et règles ne préjuge en rien la question de savoir si lesdits principes et règles font ou non partie actuellement du droit international.

Il est en outre entendu qu'en ce qui concerne tout point qui ne fait pas l'objet d'une des dispositions ci-dessus, les principes et règles du droit international demeurent en vigueur.

of the present Protocol, if a person possesses the nationality of two or more States and, under the law of any one of such States, has the right, on attaining his majority, to renounce or decline the nationality of that State, he shall be exempt from military service in such State during his minority.

Article 3.

A person who has lost the nationality of a State under the law of that State and has acquired another nationality, shall be exempt from military obligations in the State of which he has lost the nationality.

Article 4.

The High Contracting Parties agree to apply the principles and rules contained in the preceding articles in their relations with each other, as from the date of the entry into force of the present Protocol.

The inclusion of the above-mentioned principles and rules in the said articles shall in no way be deemed to prejudice the question whether they do or do not already form part of international law.

It is understood that, in so far as any point is not covered by any of the provisions of the preceding articles, the existing principles and rules of international law shall remain in force.

i bestämmelserna i artikel 1 i detta protokoll, skall den, som är medborgare i två eller flera stater och enligt lagstiftningen i en av dem har rätt att vid den tidpunkt, då han uppnår myndig ålder, avsäga sig eller avstå från medborgarskap i denna stat, vara befriad från militärtjänst i densamma, intill dess han uppnått sådan ålder.

Art. 3.

Den, som förlorat medborgarskap i en stat i enlighet med där gällande lag och förvärvat annat medborgarskap, skall vara befriad från värnplikt i den stat, vars medborgarskap han förlorat.

Art. 4.

De Höga fördragsslutande parterna förbinda sig att från och med ikraftträdandet av detta protokoll i förhållande till varandra tillämpa de principer och regler, som ovanstående artiklar innehålla.

Genom att dessa principer och regler här intagits är på intet sätt avgjort, huruvida desamma utgöra en beståndsdel av nu gällande internationell rätt.

Därjämte gäller, att den internationella rättens principer och regler förbliva i kraft beträffande varje fråga, å vilken ovanstående bestämmelser ej hava avseende.

Article 5.

Rien dans le présent Protocole ne portera atteinte aux dispositions des traités, conventions ou accords en vigueur entre les Hautes Parties Contractantes relatifs à la nationalité ou à des questions s'y rattachant.

Article 6.

En signant ou ratifiant le présent Protocole ou en y adhérant, chacune des Hautes Parties Contractantes pourra exclure de son acceptation telle ou telle des dispositions des articles 1 à 3 et 7 au moyen de réserves expresses.

Les dispositions ainsi exclues ne pourront être opposées à la Partie Contractante ayant formulé de telles réserves ni invoquées par elle contre une autre Partie Contractante.

Article 7.

S'il s'élève entre les Hautes Parties Contractantes un différend quelconque relatif à l'interprétation ou à l'application du présent Protocole, et si ce différend n'a pu être résolu de façon satisfaisante par voie diplomatique, il sera réglé conformément aux dispositions, en vigueur entre les Parties, concernant le règlement des différends internationaux.

Au cas où de telles dispositions n'existeraient

Article 5.

Nothing in the present Protocol shall affect the provisions of any treaty, convention or agreement in force between any of the High Contracting Parties relating to nationality or matters connected therewith.

Article 6.

Any High Contracting Party may, when signing or ratifying the present Protocol or acceding thereto, append an express reservation excluding any one or more of the provisions of Articles 1 to 3 and 7.

The provisions thus excluded cannot be applied against the High Contracting Party who has made the reservation nor relied on by that Party against any other High Contracting Party.

Article 7.

If there should arise between the High Contracting Parties a dispute of any kind relating to the interpretation or application of the present Protocol and if such dispute cannot be satisfactorily settled by diplomacy, it shall be settled in accordance with any applicable agreements in force between the Parties providing for the settlement of international disputes.

In case there is no such agreement in force

Art. 5.

Genom detta protokoll påverkas på intet sätt bestämmelserna i de fördrag, konventioner eller avtal, som äro i gällande kraft mellan de Höga fördragsslutande parterna i fråga om medborgarskap eller därmed sammanhängande frågor.

Art. 6.

Vid undertecknande eller ratificerande av detta protokoll eller vid anslutning till detsamma kan envar av de Höga fördragsslutande parterna genom ett uttryckligen anført förbehåll från godkännandet av protokollet undantaga vilken som helst av bestämmelserna i art. 1—3 och 7.

De bestämmelser, som sålunda undantagits, kunna icke åberopas mot den fördragsslutande part, som gjort dylikt förbehåll, och icke heller av densamma mot annan fördragsslutande part.

Art. 7.

Uppkommer mellan de Höga fördragsslutande parterna tvist, av vilken beskaffenhet det vara må, beträffande tolkningen eller tillämpningen av detta protokoll och har denna tvist icke på diplomatisk väg kunnat biläggas på ett tillfredsställande sätt, skall den avgöras i enlighet med de bestämmelser, som äro gällande mellan parterna beträffande avgörande av internationella tvister.

Skulle dylika bestämmelser icke vara gällande

pas entre les parties au différend, elles le soumettront à une procédure arbitrale ou judiciaire, en se conformant aux lois constitutionnelles de chacune d'elles. A défaut d'accord sur le choix d'un autre tribunal, elles soumettront le différend à la Cour permanente de Justice internationale, si elles sont toutes Parties au Protocole du 16 décembre 1920, relatif à ladite Cour, et, si elles n'y sont pas toutes Parties, à un tribunal d'arbitrage constitué conformément à la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 relative au règlement pacifique des conflits internationaux.

between the Parties, the dispute shall be referred to arbitration or judicial settlement, in accordance with the constitutional procedure of each of the Parties to the dispute. In the absence of agreement on the choice of another tribunal, the dispute shall be referred to the Permanent Court of International Justice, if all the Parties to the dispute are Parties to the Protocol of the 16th December, 1920, relating to the Statute of that Court, and if any of the Parties to the dispute is not a Party to the Protocol of the 16th December, 1920, the dispute shall be referred to an arbitral tribunal constituted in accordance with the Hague Convention of the 18th October, 1907, for the Pacific Settlement of International Conflicts.

mellan parterna i tvisten, skola de under iakttagande, envar av sina grundlagar, underkasta tvisten ett skiljedoms- eller domstolsförfarande. I händelse parterna icke enas om val av annan domstol, skall tvisten, därest samtliga äro fördragsslutande parter i protokollet av den 16 december 1920 rörande den fasta mellanfolkliga domstolen, underställas denna domstol, och i annat fall en skiljedomstol, sammansatt i enlighet med den i Haag den 18 oktober 1907 avslutade konventionen om avgörande på fredlig väg av internationella tvister.

Article 8.

Le présent Protocole pourra être signé, jusqu'au 31 décembre 1930, au nom de tout Membre de la Société des Nations ou de tout État non Membre, invité à la première Conférence de Codification ou auquel le Conseil de la Société des Nations aura, à cet effet, communiqué un exemplaire dudit Protocole.

Article 8.

The present Protocol shall remain open until the 31st December, 1930, for signature on behalf of any Member of the League of Nations or of any non-Member State invited to the First Codification Conference or to which the Council of the League of Nations has communicated a copy of the Protocol for this purpose.

Art. 8.

Detta protokoll kan till och med den 31 december 1930 undertecknas av envar medlem av Nationernas förbund och av envar utanför förbundet stående stat, som inbjudits att deltaga i den första konferensen för kodifiering av den internationella rätten eller som av Nationernas förbunds råd för sådant ändamål tillställts ett exemplar av detta protokoll.

Article 9.

Le présent Protocole sera ratifié et les ratifications seront déposées au

Article 9.

The present Protocol is subject to ratification. Ratifications shall be de-

Art. 9.

Detta protokoll skall ratificeras och ratifikationsurkunderna skola de-

Secrétariat de la Société des Nations.

Le Secrétaire général donnera connaissance de chaque dépôt aux Membres de la Société des Nations et aux États non Membres visés à l'article 8, en indiquant la date à laquelle ce dépôt a été effectué.

Article 10.

A partir du 1er janvier 1931, tout Membre de la Société des Nations et tout État non Membre visé à l'article 8, au nom duquel le Protocole n'a pas été signé à cette date, sera admis à y adhérer.

Son adhésion fera l'objet d'un Acte déposé au Secrétariat de la Société des Nations. Le Secrétaire général notifiera chaque adhésion à tous les Membres de la Société des Nations et à tous les États non Membres visés à l'article 8, en indiquant la date à laquelle l'Acte d'adhésion a été déposé.

Article 11.

Un procès-verbal sera dressé par le Secrétaire général de la Société des Nations dès que des ratifications ou des adhésions auront été déposées au nom de dix Membres de la Société des Nations ou États non Membres.

Une copie certifiée conforme de ce procès-verbal

posited with the Secretariat of the League of Nations.

The Secretary-General shall give notice of the deposit of each ratification to the Members of the League of Nations and to the non-Member States mentioned in Article 8, indicating the date of its deposit.

Article 10.

As from January 1st, 1931, any Member of the League of Nations and any non-Member State mentioned in Article 8 on whose behalf the Protocol has not been signed before that date may accede thereto.

Accession shall be effected by an instrument deposited with the Secretariat of the League of Nations. The Secretary-General of the League of Nations shall give notice of each accession to the Members of the League of Nations and to the non-Member States mentioned in Article 8, indicating the date of the deposit of the instrument.

Article 11.

A procès-verbal shall be drawn up by the Secretary-General of the League of Nations as soon as ratifications or accessions on behalf of ten Members of the League of Nations or non-Member States have been deposited.

A certified copy of this procès-verbal shall be sent

poneras hos Nationernas förbunds sekretariat.

Generalsekreteraren skall om varje deponering och om dagen för densamma underrätta medlemmarna av Nationernas förbund ävensom de i artikel 8 avsedda stater, som icke äro medlemmar därav.

Art. 10.

Från och med den 1 januari 1931 kan envar medlem av Nationernas förbund och envar i artikel 8 avsedd utanför förbundet stående stat, i vars namn protokollet ej dessförinnan undertecknats, ansluta sig till detsamma.

Anslutning skall ske genom deponerandet av en urkund hos Nationernas förbunds sekretariat. Generalsekreteraren skall om varje anslutning och om dagen för anslutningsurkundens deponering underrätta medlemmarna av Nationernas förbund ävensom de i artikel 8 avsedda stater, som icke äro medlemmar därav.

Art. 11.

Så snart sammanlagt tio medlemmar av Nationernas förbund eller utanför förbundet stående stater låtit verkställa deponering av sina ratifikations- eller anslutningsurkunder, skall förbundets generalsekreterare härom upprätta ett protokoll.

Bestyrkt avskrift av detta protokoll skall ge-

sera remise à chacun des Membres de la Société des Nations et à tout État non Membre visés à l'article 8, par les soins du Secrétaire général de la Société des Nations.

Article 12.

Le présent Protocole entrera en vigueur le 90me jour après la date du procès-verbal visé à l'article 11 à l'égard des Membres de la Société des Nations et des États non Membres au nom desquels des ratifications ou adhésions auront été déposées à la suite de ce procès-verbal.

A l'égard de chacun des Membres ou États non Membres au nom desquels des ratifications ou des adhésions seront ultérieurement déposées, le Protocole entrera en vigueur le 90me jour après la date du dépôt de sa ratification ou de son adhésion.

Article 13.

A partir du 1er janvier 1936, tout Membre de la Société des Nations et tout État non Membre à l'égard duquel le présent Protocole est à ce moment en vigueur pourra adresser au Secrétaire général de la Société des Nations une demande tendant à la révision de certaines ou de toutes les dispositions de ce Protocole. Si une telle demande, communiquée aux autres Membres ou États non Membres à l'égard desquels le Protocole est à ce moment en

by the Secretary-General to each Member of the League of Nations and to each non-Member State mentioned in Article 8.

Article 12.

The present Protocol shall enter into force on the 90th day after the date of the procès-verbal mentioned in Article 11 as regards all Members of the League of Nations or non-Member States on whose behalf ratifications or accessions have been deposited on the date of the procès-verbal.

As regards any Member of the League or non-Member State on whose behalf a ratification or accession is subsequently deposited, the Protocol shall enter into force on the 90th day after the date of the deposit of a ratification or accession on its behalf.

Article 13.

As from January 1st, 1936, any Member of the League of Nations or any non-Member State in regard to which the present Protocol is then in force, may address to the Secretary-General of the League of Nations a request for the revision of any or all of the provisions of this Protocol. If such a request, after being communicated to the other Members of the League and non-Member States in regard to which the Protocol is then in

nom generalsekreterarens försorg överlämnas till envar medlem av Nationernas förbund och till envar utanför förbundet stående stat, som avses i artikel 8.

Art. 12.

Å nittionde dagen efter upprättandet av det i artikel 11 omnämnda protokollet träder detta protokoll i kraft i avseende å de medlemmar av Nationernas förbund och de utanför förbundet stående stater, å vilkas vägnar deponering av ratifikations- eller anslutningsurkunder skett enligt detta protokoll.

I avseende å envar medlem av förbundet eller utanför detsamma stående stat, å vars vägnar ratifikations- eller anslutningsurkund senare deponeras, träder konventionen i kraft å nittionde dagen räknat från dagen för urkundens deponering.

Art. 13.

Från och med den 1 januari 1936 äger envar medlem av Nationernas förbund och envar utanför förbundet stående stat, för vilken detta protokoll då är gällande, till generalsekreteraren i Nationernas förbund rikta en framställning om revision av vissa eller samtliga bestämmelser i protokollet. Såframt dylik framställning, sedan den delgivits övriga medlemmar av förbundet och utanför detsamma stående stater, för vilka protokollet då är

vigueur, est appuyée dans un délai d'un an par au moins neuf d'entre eux, le Conseil de la Société des Nations décidera, après consultation des Membres et des États non Membres visés à l'article 8, s'il y a lieu de convoquer une conférence spéciale à cet effet, ou de mettre cette révision à l'ordre du jour d'une prochaine conférence pour la codification du droit international.

Les Hautes Parties Contractantes conviennent qu'en cas de révision du présent Protocole, l'Accord nouveau pourra prévoir que son entrée en vigueur entraînera l'abrogation à l'égard de toutes les Parties au présent Protocole de toutes les dispositions de celui-ci ou de certaines d'entre elles.

Article 14.

Le présent Protocole peut être dénoncé.

Cette dénonciation sera notifiée par écrit au Secrétaire général de la Société des Nations, qui en donnera connaissance à tous les Membres et aux États non Membres visés à l'article 8.

Cette dénonciation ne produira effet qu'à l'égard du Membre ou de l'État non Membre qui l'aura notifiée et un an après la date à laquelle cette noti-

force, is supported within one year by at least nine of them, the Council of the League of Nations shall decide, after consultation with the Members of the League of Nations and the non-Member States mentioned in Article 8, whether a conference should be specially convened for that purpose or whether such revision should be considered at the next conference for the codification of international law.

The High Contracting Parties agree that, if the present Protocol is revised, the new Agreement may provide that upon its entry into force some or all of the provisions of the present Protocol shall be abrogated in respect of all of the Parties to the present Protocol.

Article 14.

The present Protocol may be denounced.

Denunciation shall be effected by a notification in writing addressed to the Secretary-General of the League of Nations, who shall inform all Members of the League of Nations and the non-Member States mentioned in Article 8.

Each denunciation shall take effect one year after the receipt by the Secretary-General of the notification but only as regards the Member of the

gällande, inom ett år där- efter vinner stöd av minst nio av dem, skall Nationernas förbunds råd, efter att hava inhämtat yttrande från medlemmarna i Nationernas förbund och de utanför förbundet stående stater, som avses i artikel 8, besluta, huruvida anledning finnes att sammankalla en särskild konferens i detta syfte eller att upp- taga frågan om en revision av protokollet på dagordningen för nästkommande konferens för kodifiering av den internationella rätten.

De Höga fördragsslutande parterna äro ense om att, i händelse av revision av detta protokoll, i en ny överenskommelse kan bestämmas, att dess ikraftträdande skall medföra, att samtliga eller vissa av detta protokolls bestämmelser sättas ur kraft med hänsyn till samtliga parter i detsamma.

Art. 14.

Detta protokoll kan uppsägas.

Uppsägningen skall skriftligen tillkännagivas för generalsekreteraren i Nationernas förbund, som därom skall underrätta samtliga medlemmar av Nationernas förbund och de utanför förbundet stående stater, som avses i artikel 8.

Uppsägningen äger verkan endast såvitt angår den förbundsmedlem eller utanför förbundet stående stat, som själv verkställt uppsägningen, och

fication aura été reçue par le Secrétaire général.

League or non-Member State on whose behalf it has been notified.

först ett år räknat från den dag, densamma kom Nationernas förbunds generalsekreterare till handa.

Article 15.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes peut déclarer, au moment de la signature, de la ratification ou de l'adhésion que, par son acceptation du présent Protocole, elle n'entend assumer aucune obligation en ce qui concerne l'ensemble ou toute partie de ses colonies, protectorats, territoires d'outre-mer ou territoires placés sous sa suzeraineté ou son mandat, ou encore en ce qui concerne certaines de leurs populations; dans ce cas, le présent Protocole ne sera pas applicable aux territoires ou populations faisant l'objet d'une telle déclaration.

2. Chacune des Hautes Parties Contractantes pourra ultérieurement notifier au Secrétaire général de la Société des Nations qu'elle entend rendre le présent Protocole applicable à l'ensemble ou à toute partie de ses territoires ou de leurs populations ayant fait l'objet de la déclaration prévue au paragraphe précédent. Dans ce cas, le Protocole s'appliquera aux territoires ou aux populations visés dans la notification six mois après la réception de cette notification par le Secrétaire général de la Société des Nations.

3. De même, chacune des Hautes Parties Con-

Article 15.

1. Any High Contracting Party may, at the time of signature, ratification or accession, declare that, in accepting the present Protocol, he does not assume any obligations in respect of all or any of his colonies, protectorates, overseas territories or territories under suzerainty or mandate, or in respect of certain parts of the population of the said territories; and the present Protocol shall not apply to any territories or to the parts of their population named in such declaration.

2. Any High Contracting Party may give notice to the Secretary-General of the League of Nations at any time subsequently that he desires that the Protocol shall apply to all or any of his territories or to the parts of their population which have been made the subject of a declaration under the preceding paragraph, and the Protocol shall apply to all the territories or the parts of their population named in such notice six months after its receipt by the Secretary-General of the League of Nations.

3. Any High Contracting Party may, at any

Art. 15.

1. Envar av de Höga fördragsslutande parterna äger vid det tillfälle undertecknande, ratifikation eller anslutning sker, förklara, att parten därigenom icke avser att iklåda sig någon förbindelse beträffande samtliga eller vissa angivna av sina kolonier, protektorat, transmarina territorier eller territorier under sin överhöghet eller mandat eller beträffande vissa delar av dessas befolkning; har sådan förklaring avgivits, är detta protokoll icke tillämpligt å däri angivna territorier eller delar av dessas befolkning.

2. Envar av de Höga fördragsslutande parterna kan senare tillkännagiva för generalsekreteraren hos Nationernas förbund, att den ämnar låta protokollet tråda i kraft beträffande samtliga eller vissa angivna av sina territorier eller delar av dessas befolkning, i fråga om vilka sådan förklaring avgivits, som avses i föregående punkt. Har så skett, tråder protokollet i kraft beträffande de territorier eller delar av dessas befolkning, som avsetts med tillkännagivandet, sex månader räknat från dagen, då detsamma kom Nationernas förbunds generalsekreterare till handa.

3. På samma sätt äger envar av de Höga för-

tractantes peut, à tout moment, déclarer qu'elle entend voir cesser l'application du présent Protocole à l'ensemble ou à toute partie de ses colonies, protectorats, territoires d'outre-mer ou territoires placés sous sa suzeraineté ou son mandat, ou encore en ce qui concerne certaines de leurs populations; dans ce cas, le Protocole cessera d'être applicable aux territoires ou populations faisant l'objet d'une telle déclaration un an après la réception de cette déclaration par le Secrétaire général de la Société des Nations.

4. Chacune des Hautes Parties Contractantes peut faire des réserves conformément à l'article 6 du présent Protocole en ce qui concerne l'ensemble ou toute partie de ses colonies, protectorats, territoires d'outre-mer ou territoires placés sous sa suzeraineté ou son mandat, ou en ce qui concerne certaines de leurs populations, au moment de la signature, de la ratification ou de l'adhésion, ou au moment de la notification prévue au paragraphe 2 du présent article.

5. Le Secrétaire général de la Société des Nations communiquera à tous les Membres de la Société des Nations et aux États non Membres visés à l'article 8 les déclarations et notifications reçues en vertu du présent article.

time, declare that he desires that the present Protocol shall cease to apply to all or any of his colonies, protectorates, overseas territories or territories under suzerainty or mandate, or in respect of certain parts of the population of the said territories, and the Protocol shall cease to apply to the territories or to the parts of their population named in such declaration one year after its receipt by the Secretary-General of the League of Nations.

4. Any High Contracting Party may make the reservations provided for in Article 6 in respect of all or any of his colonies, protectorates, overseas territories or territories under suzerainty or mandate, or in respect of certain parts of the population of these territories, at the time of signature, ratification or accession to the Protocol or at the time of making a notification under the second paragraph of this article.

5. The Secretary-General of the League of Nations shall communicate to all the Members of the League of Nations and the non-Member States mentioned in Article 8 all declarations and notices received in virtue of this article.

dragsslutande parterna närsomhelst förklara, att den önskar, att protokollet upphör att gälla beträffande samtliga eller vissa angivna av sina kolonier, protektorat, transmarina territorier eller territorier under sin överhöghet eller mandat eller beträffande vissa delar av dessas befolkning; har sådan förklaring avgivits, upphör protokollet att gälla beträffande däri angivna territorier eller delar av dessas befolkning ett år från den dag, då densamma kom Nationernas förbunds generalsekreterare tillhanda.

4. Envar av de Höga fördragsslutande parterna äger vid protokollets undertecknande, ratificerande eller vid anslutning till detsamma ävensom i samband med sådant tillkännagivande, som avses i punkt 2 av denna artikel, göra sådana förbehåll, som avses i artikel 6 i detta protokoll, beträffande samtliga eller vissa angivna av sina kolonier, protektorat, transmarina territorier eller territorier under sin överhöghet eller mandat eller beträffande vissa delar av dessas befolkning.

5. Nationernas förbunds generalsekreterare skall giva samtliga medlemmar av Nationernas förbund och sådana utanför förbundet stående stater, som avses i artikel 8, del av de förklaringar och tillkännagivanden, som han erhållit i enlighet med denna artikel.

Article 16.

Le présent Protocole sera enregistré par les soins du Secrétaire général de la Société des Nations, dès sa mise en vigueur.

Article 17.

Les textes français et anglais du présent Protocole font également foi.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé le présent Protocole.

Fait à La Haye, le douze avril mil neuf cent trente, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Secrétariat de la Société des Nations. Une copie certifiée conforme sera transmise par les soins du Secrétaire général à tous les Membres de la Société des Nations et à tous les États non Membres invités à la première Conférence pour la Codification du Droit international.

Article 16.

The present Protocol shall be registered by the Secretary-General of the League of Nations as soon as it has entered into force.

Article 17.

The French and English texts of the present Protocol shall both be authoritative.

In Faith whereof the Plenipotentiaries have signed the present Protocol.

Done at The Hague on the twelfth day of April, one thousand nine hundred and thirty, in a single copy, which shall be deposited in the archives of the Secretariat of the League of Nations and of which certified true copies shall be transmitted by the Secretary-General to all the Members of the League of Nations and all the non-Member States invited to the First Conference for the Codification of International Law.

Art. 16.

Detta protokoll skall vid dess ikraftträdande registreras genom försorg av Nationernas förbunds generalsekreterare.

Art. 17.

Detta protokollsfranska och engelska texter äga lika vitsord.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade ombuden undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Haag den 12 april 1930 i ett exemplar, som skall deponeras i Nationernas förbunds sekretariats arkiv. En bestyrkt avskrift därav skall tillställas samtliga medlemmar av Nationernas förbund och samtliga stater, som ehuru icke medlemmar av förbundet inbjudits att låta sig företräda vid den första konferensen för kodifiering av den internationella rätten.

ALLEMAGNE

GÖPPERT
HERING

GERMANY

(Underskrifter.)

ÉTATS-UNIS
D'AMÉRIQUE

Hugh R. WILSON

UNITED STATES OF
AMERICA

AUTRICHE

LEITMAIER

AUSTRIA

BELGIQUE

J. DE RUELLE

BELGIUM

Sous réserve d'adhésion ultérieure pour la Colonie du Congo et les Territoires sous mandat.

Med förbehåll för anslutning framdeles i fråga om Kongo-kolonien och mandatområden.

GRANDE-BRETAGNE   GREAT BRITAIN AND
ET IRLANDE DU   NORTHERN IRELAND
NORD

ainsi que toutes parties de   and all parts of the British
l'Empire britannique non   Empire which are not se-
membres séparés de la So-   parate Members of the
ciété des Nations.   League of Nations.

Maurice GWYER
Oscar F. DOWSON

CANADA

CANADA

Philippe Roy

ÉTAT LIBRE D'IR-   IRISH FREE STATE
LANDE

John J. HEARNE

INDE

INDIA

In accordance with the provisions of Article 15 of
this Protocol I declare that His Britannic Majesty does
not assume any obligation in respect of the territories
in India of any Prince or Chief under His suzerainty or
the population of the said territories.

Basanta KUMAR MULLICK

Med stöd av bestäm-
melserna i artikel 15 i
detta protokoll förklarar
jag, att Hans Britiska
Majestät icke ikläder sig
någon förpliktelse i fråga
om territorier i Indien
tillhörande någon furste
eller hövding, som står
under Hans överhöghet,
eller i fråga om befolk-
ningen i dessa områden.

CHILI

CHILE

Miguel CRUCHAGA
Alejandro ALVAREZ
H. MARCHANT

COLOMBIE

COLOMBIA

A. J. RESTREPO   Francisco José URRUTIA

CUBA

CUBA

Ad referendum.
DIAZ DE VILLAR
Carlos DE ARMENTEROS

Ad referendum.

DANEMARK

DENMARK

F. MARTENSEN-LARSEN   V. LORCK

ÉGYPTE

EGYPT

A. BADAOUTI
M. SID AHMED

ESPAGNE

SPAIN

A. GOICOECHEA

FRANCE	Paul MATTER A. KAMMERER	FRANCE	
GRÈCE	<i>Ad referendum.</i> N. POLITIS Megalos CALOYANNI Jean SPIROPOULOS	GREECE	<i>Ad referendum.</i>
LUXEMBOURG	Conrad STUMPER	LUXEMBURG	
MEXIQUE	Eduardo SUAREZ	MEXICO	
PAYS-BAS	THE NETHERLANDS		
	Les Pays-Bas: 1° Excluent de leur acceptation l'article 3; 2° N'entendent assumer aucune obligation en ce qui concerne les Indes néerlandaises, le Surinam et Curaçao. v. EYSINGA J. KOSTERS		Nederländerna: 1° gör i fråga om sitt godkännande undantag för artikel 3. 2° avser icke att ikläda sig någon förpliktelse i fråga om Nederländska Indien, Surinam eller Curaçao.
PÉROU	M. H. CORNEJO	PERU	
PORTUGAL	José CAEIRO DA MATTA José Maria VILHENA BARBOSA DE MAGALHAES Prof. Doutor J. LOBO D'AVILA LIMA	PORTUGAL	
SALVADOR	J. Gustavo GUERRERO	SALVADOR	
SUÈDE	K. I. WESTMAN	SWEDEN	
	Sous réserve de ratification de S. M. le Roi de Suède avec l'approbation du Riksdag.		Under förbehåll om ratifikation av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke.
URUGUAY	E. E. BUERO	URUGUAY	

Konvention med Amerikas Förenta Stater angående skyldighet för personer med dubbelt medborgarskap att fullgöra värnplikt. Stockholm den 31 januari 1933.

Hans Majestät Konungen av Sverige och Amerikas Förenta Staters President, vilka önska ordna frågan rörande undantag från värnplikt för personer, som äro båda de höga parternas medborgare, hava beslutat ingå en konvention i dylikt syfte och hava till sina fullmäktige utsett:

Hans Majestät Konungen av Sverige:

Tillförordnade Chefen för Sitt Utrikesdepartement, Statsrådet Herr Osten Undén;

Amerikas Förenta Staters President:

Amerikas Förenta Staters Envoyé extraordinaire och Ministre plénipotentiaire i Stockholm, the Honorable John Motley Morehead;

vilka, efter att hava delgivit varandra sina fullmakter, som befunnits i god och behörig ordning, överenskommit om följande bestämmelser:

Artikel 1.

Den, som är båda de höga fördragslutande parternas medborgare och vanligen är bosatt inom den ena partens område och faktiskt äger närmast samhörighet med denna part, skall vara befriad från alla militära förpliktelser inom den andra partens område.

Artikel 2.

Denna konvention skall ratificeras av Hans Majestät Konungen av Sverige med svenska Riksdagens samtycke och av Amerikas Förenta Staters President efter hörande och med samtycke av Förenta Staternas Senat. Den skall träda i kraft tre månader från det ratifikationsinstrumenten utväxlas i Washington och skall gälla in till dess sex månader förflutit från

The President of the United States of America and His Majesty the King of Sweden, being desirous of regulating the question of exemption from military obligations of persons possessing the nationality of both the High Contracting Parties, have decided to enter into a Convention for that purpose, and have appointed as Their Plenipotentiaries:

The President of the United States of America:

The Honorable John Motley Morehead, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of the United States of America at Stockholm;

His Majesty the King of Sweden:

Mr. Osten Undén, acting Chief of His Ministry for Foreign Affairs, Minister without portfolio;

who, having communicated their full powers found in good and due form, have agreed as follows:

Article 1.

A person possessing the nationality of both the High Contracting Parties who habitually resides in the territory of one of them and who is in fact most closely connected with that Party shall be exempt from all military obligations in the territory of the other Party.

Article 2.

The present Convention shall be ratified by the President of the United States of America, by and with the advice and consent of the Senate thereof, and by His Majesty the King of Sweden with the consent of the Riksdag of Sweden and shall enter in effect three months after the exchange of ratifications at Washington and shall remain in force until the

det densamma blivit av någondera parten uppsagd.

expiration of six months from the day on which one of the Parties shall have given notice to the other for its termination.

Till bekräftelse härav hava de fullmäktige undertecknat denna konvention i två exemplar, vardera utfärdat å svenska och engelska språken, och försett densamma med sina sigill.

In witness whereof the respective Plenipotentiaries have signed the present Convention in duplicate in the English and Swedish languages and have thereunto affixed their seals.

Som skedde i Stockholm den 31 januari 1933.

Done at Stockholm the 31st day of January, 1933.

ÖSTEN UNDÉN.

(L. S.)

JOHN MOTLEY MOREHEAD.

(L. S.)

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 1 och § 12 mom. 1 värnpliktslagen den 12 juni 1925 (nr 337).

Härigenom förordnas, att § 1 och § 12 mom. 1 värnpliktslagen den 12 juni 1925 skola hava följande ändrade lydelse:

§ 1.

Svensk man är värnpliktig från och med det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år, till och med det, under vilket han fyller fyrtyotvå år.

Är svensk medborgare tillika medborgare i främmande stat och har han hemvist i den främmande staten, bestämmer Konungen, huruvida värnplikt skall åligga honom här i riket.

§ 12.

1. Vederbörande mantalsskrivningsförrättare åligger att, sedan mantalsskrivningarna blivit avslutade, med ledning av mantalsslängderna uppsätta fullständiga listor över inskrivningsskyldiga värnpliktiga. Dessa listor skola för granskning översändas till vederbörande pastorsämbeten, vilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon av däruti upptagna värnpliktiga är på grund av honom ådömd straffpåföljd för alltid eller för viss tid utestängd från behörighet och rättigheter, som oförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen, eller avlidit eller avflyttat till annan ort, som, då den är känd, bör uppgivas, eller är inskriven å sjömanshus, med uppgift på sjömanshuset, dels om och vilka inskrivningsskyldiga värnpliktiga efter mantalsskrivningen inflyttat i församlingen, med uppgivande, där så ske kan, från vilken ort inflyttningen skett, varefter listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrifter, skola till mantalsskrivningsförrättaren återsändas. Mantalsskrivningsförrättaren insänder dessa listor, behörigen transporterade och summerade, till vederbörande inskrivningsbefälhavare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1933. Vad i § 1 andra stycket stadgas skall äga tillämpning jämväl med avseende å den, som före nämnda dag inskrivits såsom värnpliktig.

---

*Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 19 december 1930.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

2:o

Under erinran att Kungl. Maj:t den 31 januari 1930 förordnat ombud för Sverige vid en av Nationernas förbunds råd sammankallad konferens för kodifiering av den internationella rätten samt att Kungl. Maj:t den 7 mars samma år fastställt instruktion för ombuden vid konferensen anför ministern, efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och försvarsdepartementen:

»Vid konferensen för kodifiering av den internationella rätten, som ägde rum i Haag den 13 mars—12 april 1930, antogos av konferensen förslag till följande överenskommelser:

- 1) konvention för lösande av vissa konflikter mellan medborgarskapslagar,
- 2) protokoll angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap,
- 3) protokoll angående medborgarskapslöshet i visst fall.

Dessutom enade sig ett antal vid konferensen företrädde stater och medlemmar av Nationernas förbund om ett förslag till

- 4) särskilt protokoll beträffande medborgarskapslöshet.

Med skrivelse till utrikesdepartementet den 20 juni 1930 har generalsekreteraren i Nationernas förbund överlämnat texten till ifrågavarande överenskommelser under erinran att desamma stode öppna för undertecknande till och med den 31 december 1930.»

Ministern redogör herefter för innehållet av ifrågavarande förslag till överenskommelser, till vilka texten finnes såsom bilagor litt. A—D fogad till detta protokoll¹, varefter han fortsätter:

» — — — — —
Beträffande det vid konferensen antagna förslaget till *protokoll angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap* finner jag det med protokol-

¹ Bilagorna, av vilka bilagan litt. A är likalydande med den vid Kungl. Maj:ts proposition nr 133 fogade konventionstexten samt bilagan litt. B är likalydande med den vid denna proposition fogade protokollstexten, hava här uteslutits.

let avsedda syftet behjärtansvärt och ser över huvud icke några betänkligheter mot ett godkännande för Sveriges del av detsamma.

Jag anser mig emellertid böra nämna, att chefen för generalstabens, i ett nyligen avgivet yttrande över en ifrågasatt överenskommelse med enahanda syfte med Amerikas Förenta Stater, under tillstyrkande i övrigt av förslaget till sådan överenskommelse förklarar sig anse, att överenskommelsen icke borde vara tillämplig i händelse av krig.

En sådan inskränkning i överenskommelsen, som ifrågasatts av generalstabschefen, synes emellertid ur praktisk synpunkt sakna betydelse. Den befrielse från värnplikt, som överenskommelsen skulle medföra, gäller tydligen för svenskt vidkommande praktiskt taget endast sådana i Amerikas Förenta Stater av svenska föräldrar födda män med hemvist därstädes, som ännu icke uppnått tjugutvå års ålder — efter uppnåendet av denna ålder förlora de som regel svenskt medborgarskap. Det av generalstabschefen förordade undantaget skulle sålunda endast medföra, att de ynglingar i nu angivna läge, som vid ett krigsutbrott händelsevis befunne sig på tillfälligt besök i Sverige, kunde inkallas till krigstjänst; i fråga om personer, som befinna sig utom riket, kunna tydligen icke tvångsåtgärder anlitas för deras hemförande och något hinder för deras enrollering, därest de vid ett krigsutbrott frivilligt skulle inställa sig till tjänstgöring, utgör tydligen icke överenskommelsen.

Med åberopande av vad jag sålunda anført, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t ville finna gott

dels för Sveriges del godkänna såväl förslaget till konvention för lösande av vissa konflikter mellan medborgarskapslagar med det förbehåll likväl, att den i konventionens artikel 11, andra punkten, meddelade bestämmelsen icke skall äga tillämpning för Sveriges del i annat fall än då kvinna, som avses i denna bestämmelse, vid återförvärvandet av medborgarskap i sitt föregående hemland, där har sitt hemvist eller efter förvärvet av medborgarskapet där ånyo tager sitt hemvist, *som ock* förslaget till protokoll angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap,

dels ock befullmäktiga envoyén i Bern Karl Ivan Westman att underteckna ifrågavarande konvention och protokoll under avgivande av förklaring dels beträffande konventionen om sådant förbehåll, som nu nämnts, dels, beträffande såväl konventionen som protokollet, om förbehåll angående ratifikation av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke.»

Till vad ministern under punkterna 1—6 hemställt, däruti övriga statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Fritz Stackelberg.

*Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 23 januari 1931.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

5:o.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och försvarsdepartementen anför ministern:

»I skrivelse till min företrädare den 9 januari 1929 har dåvarande amerikanske minister i Stockholm meddelat, att Förenta Staternas kongress antagit och presidenten den 28 maj 1928 stadfäst en resolution, enligt vilken presidenten bemyndigats att så snart som möjligt träffa avtal med de främmande stater, med vilka sådan överenskommelse ej avslutats, i syfte att personer, födda i Förenta Staterna av utländska föräldrar, ävensom där naturaliserade personer, icke, så länge de enligt amerikansk lag vore medborgare i Förenta Staterna, skulle vara förpliktade att fullgöra militärtjänst eller annan på undersåtskap vilande förpliktelse under vistelse å område, lydande under den andra statens jurisdiktion.

Med hänsyn till den mellan Sverige och Förenta Staterna gällande, den 26 maj 1869 avslutade konventionen angående utflyttade personers nationalitet (Sv. förf. saml. 1871, nr 29) syntes det emellertid, enligt vad ministern anfört, icke vara erforderligt, att överenskommelse träffades mellan Sverige och Förenta Staterna i fråga om personer, vilka tidigare på grund av födseln varit medborgare i det ena landet, men sedermera, efter det de naturaliserats i det andra landet, önskade att tillfälligt besöka sitt ursprungliga hemland. I fråga om övriga i resolutionen avsedda personer har ministern däremot på sin regerings uppdrag föreslagit en överenskommelse mellan Sverige och Förenta Staterna av följande lydelse: 'A person born in the territory of one party of parents who are nationals of the other party, and having the nationality of both parties under their laws, shall not, if he has his habitual residence, that is, the place of his general abode, in the territory of the state of his birth, be held liable for military service or any other act of allegiance during a temporary stay in the territory of the other party.'

Amerikanske ministern har vidare, jämväl på uppdrag av sin regering, framställt en förfrågan, huruvida svenska regeringen vore villig taga i över-

vägende att avsluta en överenskommelse rörande undvikande av dubbelt medborgarskap.

Vad till en början angår förslaget till överenskommelse angående befrielse från värnplikt i viss utsträckning för personer, som samtidigt äro såväl svenska som amerikanska medborgare, får jag erinra om att Kungl. Maj:t efter föredragning den 19 december 1930 angående frågan om godkännande av vissa förslag till överenskommelser, som antagits av den i Haag den 13 mars—12 april 1930 avhållna konferensen för kodifiering av den internationella rätten, beslutat godkänna bl. a. ett vid konferensen antaget förslag till protokoll angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap. Av samma skäl, som jag vid föredragning av detta ärende anförde till stöd för godkännande av ifrågavarande protokoll, anser jag mig kunna förorda, att en överenskommelse i ämnet avslutas med Amerikas Förenta Stater. Det synes mig emellertid önskvärt, att förutsättningarna för befrielse från fullgörande av värnplikt i denna överenskommelse bestämmas på samma sätt som skett i nyss nämnda protokoll och icke i enlighet med det nu från amerikansk sida framlagda förslaget.

Vad som skall anses innefattat i det i det amerikanska avtalsförslaget använda uttrycket »any other act of allegiance» torde vara svårt att på ett otve tydigt sätt bestämma. Såväl med hänsyn, å ena sidan, till de svårigheter, som tillämpningen av överenskommelsen på grund härav kan medföra, om denna punkt inflyter i densamma, som ock, å andra sidan, till att övriga på medborgarskap grundade förpliktelser än värnplikt torde vara föga betungande, synes det vara anledning att inskränka överenskommelsen att avse befrielse från värnplikt.

-----»

Ministern hemställer härefter om bemyndigande att i enlighet med nu av honom anförda synpunkter upptaga förhandlingar med Amerikas Förenta Stater om avslutande av överenskommelse

dels rörande skyldighet för personer med dubbelt medborgarskap att fullgöra värnplikt,

dels angående undvikande i visst fall av dubbelt medborgarskap.

Till vad ministern under punkterna 1—7 hemställt, däruti övriga statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Gunnar Hägglöf.

*Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 27 januari 1933.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS,
VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och försvarsdepartementen anför tillförordnade departementschefen, statsrådet Undén:

»Den 23 januari 1931 har Kungl. Maj:t bemyndigat dåvarande ministern för utrikes ärendena att i enlighet med vissa honom vid ärendets föredragning anförda synpunkter upptaga förhandlingar med Amerikas Förenta Stater om avslutande av överenskommelse *dels* rörande skyldighet för personer med dubbelt medborgarskap att fullgöra värnplikt, *dels* rörande undvikande i visst fall av dubbelt medborgarskap.

Vid de förhandlingar, som härefter ägt rum, har enighet uppnåtts om ett förslag till konventionsbestämmelse beträffande den förstnämnda frågan. Där emot har amerikanska regeringen förklarat sig icke kunna godtaga ett från svensk sida i överensstämmelse med de vid samma föredragning anförda synpunkterna utarbetat förslag till konventionsbestämmelser rörande undvikande i visst fall av dubbelt medborgarskap, utan föreslagit, att överenskommelsen måtte begränsas till att avse allenast den förstnämnda frågan.»

Sedan tillförordnade departementschefen härefter uppläst det förslag till konvention i ämnet, vilket såsom bilaga finnes fogat vid detta protokoll,¹ hemställer han, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga honom att med härvarande amerikanske minister underteckna en konvention av den lydelse förslaget utvisar.

Till vad tillförordnade departementschefen under ovanstående punkt anført, däruti övriga statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

L. Nylander.

¹ Bilagan, som är likalydande med den propositionen bifogade konventionstexten, har här utslutits.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1933.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Under erinran att Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av chefen för justitiedepartementet beslutat avlåta proposition till riksdagen (nr 133) angående bl. a. godkännande av en i Haag den 12 april 1930 avslutad konvention för lösande av vissa konflikter mellan medborgarskapslagar, anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vennerström efter gemensam beredning med tillförordnade chefen för utrikesdepartementet och med chefen för justitiedepartementet:

Samtidigt med den konvention för lösande av vissa konflikter mellan medborgarskapslagar, om vars godkännande Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat avlåta proposition till riksdagen, undertecknades för Sveriges del ett i anslutning till konventionen upprättat protokoll angående värnplikt i vissa fall av dubbelt medborgarskap. I likhet med vad som gäller om konventionen gjordes vid undertecknandet förbehåll om ratifikation av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke.

Angående detta protokolls syfte och närmare innehåll torde jag få hänvisa till de uttalanden, som därom gjordes av dåvarande ministern för utrikes ärendena vid föredragning den 19 december 1930 av frågan om protokollets undertecknande. I likhet med honom finner jag det med protokollet avsedda syftet behjärtansvärt. Jag anser mig sålunda böra förorda, att detsamma underställes riksdagen för godkännande.

I enlighet med Kungl. Maj:ts vid föredragning av utrikesdepartementsärenden den 27 januari 1933 fattade beslut har med Amerikas Förenta Stater den 31 i samma månad — med förbehåll om ratifikation av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke — avslutats en konvention angående skyldighet för personer med dubbelt medborgarskap att fullgöra värnplikt.

Även i fråga om denna konvention, vilken i sak överensstämmer med nyss omnämnda protokoll, finner jag mig böra förorda, att densamma underställes riksdagen för godkännande.

Då emellertid de i nämnda protokoll och konvention meddelade bestämmelserna icke stå i överensstämmelse med den genom § 1 värnpliktslagen den 12 juni 1925 (nr 337) fastslagna grundsatsen, enligt vilken varje svensk man under vissa år av sin levnad är värnpliktig, är tydligen förutsättningen för dessa överenskommelsers ratificering, att i lagen stadgas undantag för sådana fall, å vilka dessa överenskommelser hava avseende.

Med anledning härav har jag låtit utarbета förslag till ändrad lydelse av § 1 värnpliktslagen.

Vid avfattningen av nämnda ändringsförslag hava följande synpunkter ansetts böra beaktas.

Enligt överenskommelserna är förutsättningen för att fördragsslutande stat skall vara skyldig att från värnplikt befria en medborgare i staten, att denne vanligen är bosatt i annan fördragsslutande stat, i vilken han jämväl är medborgare; för att sådan skyldighet skall föreligga förutsättes emellertid även, att han faktiskt äger närmast samhörighet med denna andra stat. Avgörandet av fråga, huruvida dylik faktisk samhörighet föreligger, innefattar tydligen en rent diskretionär prövning, vilken icke lämpligen synes böra anförtros vederbörande inskrivningsnämnd. Därest denna förutsättning över huvud anses böra beaktas, för att befrielse från värnplikt här i Sverige skall meddelas — och övervägande skäl synas mig tala härför: att t. ex. ynglingar, som på grund av födsel inom främmande stats område förvärvat dess medborgarskap och äro där bosatta, men som erhållit en helt svensk uppfostran, utan vidare skola vara befriade från värnplikt i Sverige synes knappast böra komma i fråga — torde därför nämnda prövning böra förbehållas Kungl. Maj:t. Någon olägenhet av att så sker synes för övrigt knappast behöva befaras, med hänsyn till att antalet fall, i vilka fråga om värnplikt för personer i nu angivna läge kan uppkomma, måste förutsättas vara synnerligen obetydligt.

Ehuru det såsom villkor för att värnplikt skall kunna eftergivnas i fråga om svensk medborgare, som tillika är medborgare i främmande stat, i regel bör krävas, att ömsesidighet i detta hänseende garanterats från den främmande statens sida, synes det mig likväl som om fall skulle kunna förekomma, då det borde kunna bortses från fordran på dylik ömsesidighet. Då t. ex. fråga är om ynglingar, som alltid haft hemvist utomlands, som icke äga kännedom om svenska språket och över huvud sakna varje samband med Sverige, torde det knappast ur någon synpunkt vara till gagn att värnplikt ålägges dem här i landet. Med hänsyn till sådana fall synes det mig, som om Kungl. Maj:t borde tillerkännas befogenhet att medgiva befrielse från värnplikt även om ömsesidighet icke tillförsäkrats från den främmande stats sida, i vilken de jämväl äro medborgare. Lagförslaget har därför erhållit en avfattning, som lämnar Kungl. Maj:t möjlighet att bortse från fordran på sådan ömsesidighet.

Det torde böra framhållas, att sådana omständigheter, som enligt den föreslagna lagbestämmelsen kunna föranleda befrielse från värnplikt, böra ex officio beaktas. Inskrivningsnämnd eller — beträffande person som redan inskrivits såsom värnpliktig — rullföringsbefälhavare eller truppförbands-

chef bör sålunda, då han erhåller kännedom om förhandenvaron av nämnda omständigheter, vara skyldig tillse, att frågan om vederbörandes värnplikt underställes Kungl. Maj:ts prövning. Att vederbörande själv kan hos Konungen göra ansökan om att befrias från värnplikt lär ligga i sakens natur.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter rörande tillämpningen av den föreslagna lagbestämmelsen.

Vidare anför chefen för försvarsdepartementet:

Enligt föreskrift i § 12 mom. 1 värnpliktslagen åligger det vederbörande mantalsskrivningsförrättare att, sedan mantalsskrivningarna blivit avslutade, med ledning av mantalslängderna uppsätta fullständiga listor över inskrivningsskyldiga värnpliktiga. Dessa listor skola för granskning översändas till vederbörande pastorsämbeten. Efter vidtagandet av viss närmare angiven översyn skola listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrifter, återsändas till mantalsskrivningsförrättaren. Mantalsskrivningsförrättaren insänder dessa listor till *Konungens befallningshavande*, som ofördröjligen översänder dem till vederbörande inskrivningsbefälhavare.

I samband med de undersökningar, som inom statens organisationsnämnd förhavas rörande möjligheterna att nedbringa länsstyrelsernas arbetsbörda, har organisationsnämndens uppmärksamhet riktats på vissa åligganden, vilka i samband med värnpliktigas inskrivning m. m. åvila länsstyrelserna. Organisationsnämnden har i avseende å bestämmelserna i förberörda författningsrum ansett en sådan ändring böra vidtagas, att mantalsskrivningsförrättaren skulle insända de uppsatta listorna över de inskrivningsskyldiga värnpliktiga till vederbörande inskrivningsbefälhavare utan att därvid, såsom för närvarande sker, anlita Konungens befallningshavande såsom mellanhand. Sedan inom organisationsnämnden utarbetats förslag till ändring i sådan riktning av sagda lagrum samt detta förslag — efter det 1930 års försvarskommission på förfrågan från nämnden meddelat, att kommissionen icke med hänsyn till sitt arbete funne något hinder föreligga för fullföljande från nämndens sida av ifrågavarande förslag — av organisationsnämnden översänts för yttrande till arméförvaltningen, marinförvaltningen, cheferna för generalstaben och marinstaben, överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, har organisationsnämnden i skrivelse den 27 februari 1932 underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid meddelat, att samtliga de i ärendet hörda myndigheterna uttalat sin anslutning till nämndens förslag.

Jag tillstyrker vidtagande av sådan ändring i § 12 mom. 1 värnpliktslagen, som åsyftas i den av organisationsnämnden i ämnet gjorda framställningen.

Chefen för försvarsdepartementet uppläser härefter de av honom omfördälda förslagen till ändringar i värnpliktslagen, vilka sammanförts i ett författningsförslag, samt hemställer, att proposition till riksdagen måtte avlätas dels angående godkännande av berörda överenskommelser om befrielse från värnplikt i vissa fall, dels angående antagande av nämnda lagförslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.
